

Zeiton är åtta år gammal. Hon bor och går i skolan i staden Jalalabad.

Jag kan läsa... lite!

Julkampanj för flickors rätt till utbildning.

TEXT & BILD: JENNY ANDERBERG

Det är en osäker resa, det är sällan bekvämt, det är inte enkelt. Men varje gång jag har besökt någon av Svenska Afghanistankommitténs skolor blir det så självklart varför arbetet är så viktigt.

Byn Daug (vilket betyder öken) har ungefär 2 000 invånare och ligger mellan Jalalabad och gränsen mot Pakistan. Där träffade jag i våras en åtta år gammal flicka som hette Zeiton. Hon var blyg, men hade en självklar vilja att lära sig läsa och skriva.

– Jag har fyra syskon, men den första som går i skolan. Och jag kan läsa – lite, säger hon.

Zeiton berättar att hon har en syster och tre bröder som alla är äldre än henne. Hon är blyg, men berättar försiktigt för mig att hennes familj är väldigt stolta över att hon går i skolan. Före skolan varje dag gör hon sin morgonbön i den lilla moskén. Efter skolan hjälper hon sin mamma med att bland annat mjölka familjens två kor. Zeitons pappa är död men de klarar sin försörjning genom att hennes mamma syr åt andra och genom att bröderna bland annat tvättar bilar.

Byskolor möjliggör utbildning – framför allt för flickor. Fram till för fem månader sedan fanns ingen skola i byn eller i närheten. SAK inrättade därför en enkel CBE-skola (Community Based Education) som nu har 260 elever, alla går första året. Det finns bara två klassrum, resten av eleverna sitter utomhus.

Närheten viktig

Närheten till barnens hem spelar stor roll i det osäkra land som Afghanistan är, framför allt för flickor. Föräldrar vågar oftare låta sina barn gå till skolan om den inte ligger för långt bort. SAKs byskolor ligger därför där tillgången till skola annars är mycket begränsad, kanske ligger närmaste

skola flera timmar bort.

Skolan i Daug är en av cirka 300 liknande skolor, med sammanlagt drygt 1 000 klasser, som SAK driver. De är ofta inhysta under enkla omständigheter i någon bybos hem eller på någons tomt. Klasserna kan ibland vara mycket stora, 50 elever är inte ovanligt. Efter överenskommelse med byn om att starta en skola så uppför byn själva skolan eller hittar en lämplig plats för den. SAK förser sedan skolorna med utrustning, avlönar lärarna och stödjer kontinuerligt skolan och lärarna med råd och hjälp via våra skolkonsulenter. Lokala råd bildas där föräldrar och beslutsfattare får stöd att skapa en stabil grund för barnens skolgång. Råden spelar också stor roll för att informera om hur viktigt det är att flickor och pojkar har samma tillgång till utbildning.

Det är en rättighet

Trots djup fattigdom, osäkerhet och hot så vill föräldrar självklart att deras barn ska gå i skolan. Barnen själva vill lära sig läsa och skriva och de har rätt till det. Därför måste SAK fortsätta att försvara den rätten och fortsätta att praktiskt ge dem möjlighet till skolgång. Även om det ofta sker under svåra omständigheter.

Det är detta som SAKs julkampanj handlar om i år. Du som läser detta har säkert redan fått ett brev hem i brevlådan, oavsett om du är medlem, fadder, eller prenumerant på tidningen. Ett antal personer runt om i landet gör också en jätteinsats genom att varje år dela ut flygblad runt jul, och i år är inget undantag. Om du som läser detta vill ha fler insamlingsbrev att dela ut på till exempel din arbetsplats – hör gärna av dig till mig på jenny.anderberg@sak.se ■

Jenny Anderberg är SAKs enhetschef för Sverigeverksamheten och jobbar på Stockholmskontoret.

